DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)
den 18 januari 1996 *

I mål C-446/93,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Tribunal Tributário de Segunda Instância (Portugal), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

SEIM — Sociadade de Exportação e Importação de Materiais Ld.ª

och

Subdirector-Geral das Alfândegas

angående tolkningen av rådets förordning (EEG) nr 1430/79 av den 2 juli 1979 om återbetalning eller avskrivning av import-eller exporttullar (EGT nr L 175, s. 1), ändrad genom rådets förordning (EEG) nr 3069/86 av den 7 oktober 1986 (EGT nr L 286, s. 1), tolkningen av kommissionens förordning (EEG) nr 1574/80 av den 20 juni 1980, om fastställande av tillämpningsbestämmelserna för artiklarna 16 och 17 i rådets förordning (EEG) nr 1430/79 (EGT nr L 161, s. 3), och tolkningen av kommissionens förordning (EEG) nr 3799/86 av den 12 december 1986 om fastställande av tillämpningsbestämmelserna för artiklarna 4a, 6a, 11a och 13 i rådets förordning (EEG) nr 1430/79 (EGT nr L 352, s. 19) samt angående giltigheten av artikel 4.2 c i ovannämnda förordning nr 3799/86 [vid översättningen har ingen av dessa rättsakter funnits att tillgå på svenska],

meddelar

* Rättegångsspråk: portugisiska.

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-P. Puissochet samt domarna J.C. Moitinho de Almeida (referent) och C. Gulmann,

generaladvokat: G. Cosmas,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— den portugisiska regeringen, genom direktören Luís Fernandes, rättstjänsten, avdelningen för frågor om Europeiska gemenskapen, utrikesministeriet, och juridiska rådgivaren Maria Luisa Duarte, samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Maria Blanca Rodriguez Galindo och Francisco de Sousa Fialho, vid rättstjänsten, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 29 juni 1995 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Genom ett beslut av den 19 januari 1993, som inlämnades till domstolens kansli den 19 november samma år, har Tribunal Tributário de Segunda Instância i enlighet

med artikel 177 i EG-fördraget begärt förhandsavgörande av flera frågor angående tolkningen av rådets förordning (EEG) nr 1430/79 av den 2 juli 1979 om återbetalning eller avskrivning av import-eller exporttullar (EGT nr L 175, s. 1), ändrad genom rådets förordning (EEG) nr 3069/86 av den 7 oktober 1986 (EGT nr L 286, s. 1), genom kommissionens förordning (EEG) nr 1574/80 av den 20 juni 1980, om fastställande av tillämpningsbestämmelserna för artiklarna 16 och 17 i rådets förordning (EEG) nr 1430/79 (EGT nr L 161, s. 3), och genom kommissionens förordning (EEG) nr 3799/86 av den 12 december 1986 om fastställande av tillämpningsbestämmelserna för artiklarna 4a, 6a, 11a och 13 i rådets förordning (EEG) nr 1430/79 (EGT nr L 352, s. 19) samt angående giltigheten av artikel 4.2 c i ovannämnda förordning nr 3799/86.

2 Dessa frågor uppkom inom ramen för en tvist mellan bolaget SEIM — Sociedade de Exportação e Importação de Materiais Ld.ª (nedan kallat "SEIM") och de portugisiska tullmyndigheterna i fråga om fastställandet av tullavgifter på import av varor.

3 SEIM, som är kärande i målet vid den nationella domstolen, köpte från ett tyskt företag vissa varor som inte belades med tullavgifter när de år 1986 importerades till Portugal, eftersom det framgick av ursprungsintygen EUR 1 att varorna ursprungligen härrörde från Förbundsrepubliken Tyskland.

4 Dessa intyg förklarades senare ogiltiga av de tyska tullmyndigheterna, med motiveringen att de hade getts ut på felaktiga grunder, eftersom varorna inte hade det ursprung som angavs på intygen. De portugisiska tullmyndigheterna inledde då ett uppbördsförfarande i efterhand avseende tullavgifterna i fråga, vilka uppgick till ett belopp av 7 660 587 ESC.

5 SEIM, som inte gavs någon betalningsfrist, vägrade att betala detta belopp och väckte talan vid Tribunal Fiscal Aduaneiro do Porto om upphävande av den rättsakt som avsåg fastställande av tullavgifterna.

6 Samtidigt begärde SEIM av tullmyndigheten i Porto att den skulle överföra ärendet till kommissionen, i enlighet med bestämmelserna i kommissionens förordning (EEG) nr 1573/80 av den 20 juni 1980 om fastställande av tillämpningsbestämmelser för artikel 5.2 i rådets förordning (EEG) nr 1697/79 om uppbörd i efterhand av import-eller exporttullar som inte har utkrävts av gäldenären för varor som hänförts till ett tullförfarande som medför skyldighet att betala sådana tullar (EGT nr L 161, s. 1), så att den institutionen skulle kunna uttala sig angående begäran att det krävda beloppet inte skulle uppbäras i efterhand. SEIM begärde dessutom som en interimistisk åtgärd uppskov med verkställighet av det tvistiga beslutet.

7 Artikel 5.2 i rådets förordning (EEG) nr 1697/79 av den 24 juli 1979 (EGT nr L 197, s. 1) lyder enligt följande: "De behöriga myndigheterna kan underlåta att företa en uppbörd i efterhand av det belopp av import-eller exporttullar som inte har pålagts till följd av ett misstag av de behöriga myndigheterna själva, som inte rimligtvis kunde upptäckas av den avgiftsskyldige, eftersom den sistnämnde har handlat i god tro och iakttagit alla de bestämmelser som föreskrivs i de gällande reglerna avseende dennes tulldeklaration."

8 Till stöd för dessa begäran har SEIM i synnerhet gjort gällande att det har begåtts ett fel från de tyska tullmyndigheternas sida, vilket inte kunde upptäckas av sökanden och att denna hade handlat helt i god tro, vilket innebär att de villkor som föreskrivs i artikel 5.2 i förordning nr 1697/79 — som skall uppfyllas för att en uppbörd i efterhand inte skulle kunna göras — var uppfyllda.

9 Den 28 februari 1989 meddelade tullstyrelsen SEIM att bolagets begäran avslogs. I detta meddelande hävdade de portugisiska myndigheterna i huvudsak att ovannämnda artikel 5.2 avser fel som har begåtts av de behöriga myndigheter i medlemsstaten, som har fastställt ett belopp som är lägre än det som skulle ha betalats, och inte fel av myndigheterna i den exporterande medlemsstaten som, på samma sätt som i det här fallet, felaktigt har utgett omsättningsintyg EUR 1.

10 SEIM väckte på grund av detta en talan om upphävande av detta beslut, som utgör föremålet för talan i målet vid den nationella domstolen. I samband med detta gjorde SEIM gällande tre skäl. För det första är de villkor uppfyllda som föreskrivs i artikel 5.2 i förordning nr 1697/79 för att en uppbörd i efterhand inte kan göras. För det andra är det med beaktande av det begärda beloppet — som överstiger 2 000 ecu — kommissionen som borde fatta det slutgiltiga beslutet, vilket innebär att tullstyrelsen borde ha hänskjutit ärendet till denna institution. För det tredje skulle man uppnå samma resultat med användning av bestämmelserna i artikel 13.1 i ovannämnda förordning nr 1430/79.

11 Förordning nr 1430/79 har enligt artikel 1 till syfte att fastställa de villkor enligt vilka de behöriga myndigheterna tillåter återbetalning eller avskrivning av import- eller exporttullar som följer av tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitiken eller tillämpningen av bestämmelser i fördraget avseende tullunionen.

12 I artikel 1.2 d anges att "avskrivning" betyder "att helt eller delvis underlåta att pålägga import-eller exporttullar som har bokförts av den myndighet som är ansvarig för uppbörden men som ännu inte har betalats".

13 Återbetalning eller avskrivning av importtullar kan vara berättigade på följande grunder: avsaknad av tullfordringar eller att den fastslagits till ett belopp som är högre än det som enligt lag skulle ha betalats (del A, artikel 2), förtullning av misstag av varor för fri omsättning (del B, artiklarna 3 och 4), importörens hävande av köpet på grund av fel i varan (del C, artikel 5—9) och den speciella situation som råder för varorna i fråga vid just det tillfället (del D, artikel 10—12).

14 I artikel 13 — ändrad genom ovannämnda förordning nr 3069/86 — föreskrivs andra situationer som kan ge upphov till återbetalning eller avskrivning av importtullar (del E). I artikeln föreskrivs:

"1. Återbetalning eller avskrivning av importtullar kan ske i särskilda fall — som är andra än de som anges i del A—D — som är resultat av omständigheter som varken följer av en avsiktlig åtgärd eller uppenbar vårdslöshet från den betalningsskyldiges sida.

De situationer på vilka första stycket kan tillämpas samt de förfaranden som skall följas i dessa fall skall anges enligt det förfaringssätt som anges i artikel 25. Återbetalningen eller avskrivningen kan underställas särskilda villkor.

2. Återbetalning eller avskrivning av importtullar av de skäl som anges i punkt 1 beviljas sedan begäran inlämnats vid det berörda tullkontoret inom tolv månader från det att den myndighet som ansvarar för uppbörden har bokfört det.

De behöriga myndigheterna kan dock i undantagsfall ge tillstånd att överskrida denna frist om det är vederbörligen berättigat."

15 I artikel 4 i ovannämnda förordning nr 3799/86, som fastställer tillämpningsbestämmelserna för bland annat artikel 13 i förordning nr 1430/79, räknas det upp "utan att utesluta andra situationer som skall bedömas från fall till fall" såväl "särskilda situationer" i den mening som avses i den senare bestämmelsen, som berättigar återbetalning eller avskrivning av importtullar (punkt 1), som situationer som inte i sig själva utgör sådana särskilda situationer (punkt 2).

16 I artikel 4.2 c anges såsom en sådan situation som inte i sig själv utgör en sådan särskild situation som avses i ovannämnda artikel 13, "att även i god tro — för beviljande av en förmånsbehandling avseende tullsatser för varor som har anmälts för fri omsättning — inlämna handlingar som senare upptäcks vara felaktiga, förfalskade eller ogiltiga, för beviljande av en förmånsbehandling avseende tullsatser".

17 I artikel 5 i förordning nr 3799/86 föreskrivs att när de skäl som åberopas till stöd för en begäran om återbetalning eller avskrivning motsvarar de situationer som finns beskrivna i artikel 4.1 skall återbetalningen eller avskrivningen av beloppet av importtullen beviljas (punkt 1). När de skäl som åberopats motsvarar de situationer som beskrivs i artikel 4.2, skall dock begäran avvisas (punkt 2).

18 Artikel 6.1 i samma förordning lyder:

"I de fall då den behöriga myndighet i en medlemsstat vilken har att avgöra en begäran om återbetalning eller avskrivning i enlighet med artikel 13.2 i grundförordningen inte med hjälp av de situationer som beskrivs i artikel 4 kan bestämma om det finns anledning eller inte att bevilja återbetalningen eller avskrivningen i fråga skall den avslå begäran, om den inte är åtföljd av berättiganden som är sådana att de kan utgöra en särskild situation som följer av omständigheter som varken är resultatet av en avsiktlig åtgärd eller uppenbar vårdslöshet från den betalningsskyldiges sida.

I alla andra fall skall den hänskjuta fallet till kommissionen för en behandling enligt det förfarande som föreskrivs i artikel 7—10 ..."

19 I artikel 7.1 i ovannämnda förordning nr 1574/80 — som fastställer tillämpningsbestämmelserna för artiklarna 16 och 17 i förordning nr 1430/79 om det

förfarande som skall följas vid en begäran om återbetalning eller avskrivning — föreskrivs:

"Den beslutsfattande myndigheten skall när den innehar alla nödvändiga fakta avgöra frågan om begäran så skyndsamt som möjligt och sedan skriftligen meddela den som framställt begäran om beslutet."

20 I sitt beslut om begäran om förhandsavgörande anmärkte Tribunal Tributário de Segunda Instância att den måste avgöra en preliminär fråga avseende sin egen behörighet. I portugisisk rätt görs det nämligen en skillnad mellan administrativa tulltvister, som består av överklaganden av administrativa åtgärder som företagits avseende frågor om tullavgifter och som hör under behörigheten för Tribunal Tributário de Segunda Instância, och tullavgiftstvister, som utgörs av överklaganden av åtgärder för fastställande av intäkter från tullavgifter och som hör under behörigheten för Tribunais Fiscais Aduaneiros. I detta sammanhang har den nationella domstolen särskilt ställt sig frågan om den tvistiga rättshandlingen, som, med tillämpning av artikel 7.1 i förordning nr 1574/80, avslår begäran om avskrivning av tullar, utgör en tillämpning av materiella skatterättsliga regler eller en tillämpning av regler avseende förfarandet eller förvaltningen vid skattefrågor. Den nationella domstolen har även ställt sig frågan om denna typ av beslut skall fattas av tullförvaltningen i utövandet av dess skattemässiga eller administrativa befogenheter.

21 Den nationella domstolen frågade sig sedan om det, för att det skall röra sig om en begäran om "avskrivning" av importtullar, är tillräckligt — som anges i artikel 1.2 d i förordning nr 1430/79 — att de fastställda tullarna "ännu inte har erlagts" eller om det dessutom krävs att den uteblivna betalningen beror på beviljandet av en betalningsfrist.

22 Den nationella domstolen frågade sig dessutom om den inkvisitoriska principen som gäller för förfaranden för frivillig rättsvård i portugisisk förvaltningsrätt är

tillämplig på frågor avseende avskrivning av importtullar. Om så är fallet skulle sökanden i förfarandet i målet avseende sakfrågan endast noggrant ange de fakta som talar för ett beviljande av avskrivningen, medan den nationella myndigheten skulle bedöma dessa fakta ur den synvinkel som vore mest korrekt tullrättsligt sett, vilket i det förevarande fallet vill säga att det skulle bedömas som en begäran i enlighet med artikel 13 i förordning nr 1430/79.

23 Slutligen hyste den nationella domstolen tvivel om giltigheten av artikel 4.2 c i förordning nr 3799/86, eftersom den begränsar de fall i vilka avskrivning — i enlighet med artikel 13.1 i förordning nr 1430/79 — kan beviljas utöver de fall som är nödvändiga för att säkerställa andra rättigheter eller intressen som skyddas av gemenskapsrätten.

24 Med beaktande av dessa tvivel beslutade Tribunal Tributário de Segunda Instância att förklara målet vilande tills domstolen meddelat ett förhandsavgörande avseende följande frågor:

"a) Med beaktande av de överväganden som har utvecklats i kapitel II i denna begäran om förhandsavgörande och med hänsyn till det system för återbetalning i efterhand som föreskrivs i rådets förordning (EEG) nr 1697/79 av den 24 juli 1979 samt det system för avskrivning av de tullar som redan har fastställts men som ännu inte har erlagts som föreskrivs i rådets förordning (EEG) nr 1430/79 av den 2 juli 1979, finns det anledning att ställa frågan om ett beslut av den nationella tullmyndigheten som — på grundval av artikel 7.1 i kommissionens förordning (EEG) nr 1574/80 av den 20 juni 1980 — avslår en begäran om avskrivning av betalning av tullar fattas med tillämpning av materiella skatterättsliga regler eller med tillämpning av gemenskapsrättsliga förvaltningsregler eller också om det fattats under tullens utövning av sina skattemässiga befogenheter eller under utövningen av de rent administrativa befogenheterna. Vilken rättslig natur har detta beslut?

b) Skall begreppet tullar som ännu inte har erlagts som avses i artikel 1.2 d i förordning (EEG) nr 1430/79 tolkas restriktivt, som om det avsåg tullar vars betalning har uppskjutits?

c) Ålåg det, på grund av artikel 5.2 i kommissionens förordning (EEG) nr 3799/86 av den 12 december 1986, den nationella tullmyndigheten att bedöma begäran om avskrivning av importtullarna med hänsyn till skälighetsgeneralklausulen i ovannämnda artikel 13.1, då den berörde hade åberopat fakta som skulle kunna falla inom den rättsliga kategorin av situationer som varken är resultatet av en avsiktlig åtgärd eller uppenbar vårdslöshet från den betalningsskyldiges sida [artikel 13.1 i förordning (EEG) nr 1430/79, såsom ändrad genom rådets förordning (EEG) nr 3069/86]?

d) Är inte artikel 4.2 c i förordning (EEG) nr 3799/86 av den 12 december 1986 ogiltig då den strider mot artikel 13.1 i förordning (EEG) nr 1430/79, eftersom den begränsar de särskilda fall då man kan avskriva tullar mer än som är nödvändigt för att skydda andra gemenskapsintressen?"

Upptagande till prövning av frågorna för förhandsavgörande

25 Enligt den portugisiska regeringen kan de frågor som har ställts inte tas upp till prövning. Tribunal Tributário de Segunda Instância har, när den ansett att det tvistiga beslutet är ett avslag av en begäran om avskrivning av importtullar, inte beaktat lydelsen av vare sig SEIM: s begäran eller det tvistiga beslutet. Domstolen har således blandat ihop begreppen utebliven återbetalning i efterhand av importtullar och avskrivning av importtullar, vilka är olika och hör under olika regelsystem.

26 Enligt den portugisiska regeringen är nämligen det tvistiga beslutet i själva verket ett beslut om avslag på en begäran om utebliven återbetalning i efterhand av de tvistiga importtullarna och inte en begäran om avskrivning av tullarna. Det är på grund av detta man i det tvistiga beslutet endast har beaktat den motsvarande rättsliga grunden, vilken är ovannämnda förordning nr 1697/79. På grund av denna felaktiga beteckning har frågorna för förhandsavgörande inte något direkt samband med den tvist som den nationella domstolen skall lösa.

27 Denna argumentation kan inte godtas.

28 I enlighet med domstolens rättspraxis ger artikel 177 i fördraget, som grundar sig på en tydlig funktionsfördelning mellan de nationella domstolarna och EG-domstolen, ingen möjlighet för den sistnämnda att kritisera motiveringen till beslutet om begäran om förhandsavgörande. Följaktligen är en avvisning av en begäran från en nationell domstol endast möjlig, om det uppenbart framgår att tolkningen av gemenskapsrätten eller bedömningen av giltigheten av en gemenskapsrättslig regel som begärts av den nationella domstolen inte har något samband med de faktiska omständigheterna eller sakfrågan i målet vid den nationella domstolen (se bland annat dom av den 16 juni 1981, Salonia, 126/80, Rec. s. 1563, punkt 6).

29 Det framgår dock av beslutet om begäran om förhandsavgörande att även om SEIM formellt sett inte har begärt någon avskrivning av de tvistiga importtullarna, så är det på det sättet som den portugisiska tullstyrelsen har tolkat begäran om hänskjutande till kommissionen av ärendet avseende återbetalning i efterhand, för att den skall fatta ett beslut om utebliven återbetalning, och det är på grundval av denna beteckning av ärendet som ett beslut fattades som gick SEIM emot. Den nationella domstolen kom härav fram till slutsatsen att SEIM: s överklagande skulle behandlas som en begäran om avskrivning av importtullar.

30 Under dessa omständigheter förefaller det inte att vara uppenbart felaktigt att åberopa den gemenskapsrättsliga regleringen av avskrivning av importtullar. Domstolen skall således bedöma de frågor som ställts till den.

Saken

Den första frågan

31 Såväl den portugisiska regeringen som kommissionen har ansett att det problem avseende beteckning vilket framkommer i samband med denna fråga endast berör intern rätt och därför inte skall bedömas av domstolen till vilken frågorna har hänskjutits för förhandsavgörande.

32 I detta avseende finns det anledning att framhålla att det, i enlighet med domstolens rättspraxis (se bland annat dom av den 9 juli 1985, Bozetti, 179/84, Rec. s. 2301, punkt 17), är i medlemsstaternas rättsordningar som den domstol skall anges som är behörig att avgöra tvister som gäller enskildas rättigheter som följer av gemenskapsrätten, med förbehåll för att medlemsstaterna bär ansvaret för att i varje enskilt fall tillförsäkra ett effektivt skydd av dessa rättigheter. Med undantag av detta är det inte domstolen som skall ingripa i lösningen av behörighetsproblem som — inom den nationella domstolsorganisationen — kan följa av beteckningen av vissa rättsliga situationer som grundas på gemenskapsrätten.

33 Domstolen är emellertid, enligt punkt 18 i samma dom, behörig att ange för de nationella domstolarna de delar av gemenskapsrätten som kan vara till hjälp vid lösningen av det behörighetsproblem som denna ställs inför.

34 Det skall i detta avseende påpekas att "tullfordran" — med tillämpning av artikel 8.1 a i rådets förordning (EEG) nr 2144/87 av den 13 juli 1987 om tullfordran (EGT nr L 201, s. 15) som gäller vid förfarandet i målet vid den nationella domstolen — avslutas bland annat "genom betalning av beloppet av de import-eller exporttullar som är hänförliga till varan i fråga eller i förekommande fall genom avskrivning av beloppet med tillämpning av gällande gemenskapsrättsliga bestämmelser". Beslutet avseende en begäran om avskrivning berör således direkt en

fysisk eller juridisk persons skyldighet att betala beloppet av de importtullar som är tillämpliga — på grund av gällande bestämmelser — på de varor som är belagda med sådana tullar.

35 Den första frågan skall alltså besvaras så att det beslut som har fattats av den nationella tullmyndigheten — med tillämpning av artikel 7.1 i förordning nr 1574/80 — direkt berör en fysisk eller juridisk persons skyldighet att på grund av gällande bestämmelser betala beloppet av de importtullar som är tillämpliga på de varor som är belagda med sådana tullar. Det åligger den nationella domstolen att dra konsekvenserna av detta konstaterande för att bestämma sin behörighet på området i fråga.

Den andra frågan

36 Enbart av lydelsen av artikel 1.2 d i förordning nr 1430/79 framgår det att "avskrivning" består av "att helt eller delvis underlåta att uppbära import-eller exporttullar som har bokförts av den myndighet som är ansvarig för uppbörden men som ännu inte har erlagts". Det finns inget som gör att man ur denna bestämmelse kan härleda att den berörde först måste uppfylla det ytterligare villkoret att han skall ha erhållit en betalningsfrist för sagda tullar för att komma i åtnjutande av en avskrivning.

37 Denna tolkning stöds av artikel 13.2 första stycket i förordning nr 1430/79, som — i den version som följer av förordning nr 3069/86 som är tillämplig på målet vid den nationella domstolen — endast villkorar beviljandet av en återbetalning eller en avskrivning med inlämnandet av den vederbörliga begäran till det berörda tullkontoret "inom tolv månader från det att den myndighet som ansvarar för uppbörden bokförde det".

38 Mot detta kan inte invändas att i det andra övervägandet i förordning nr 1430/79 den situation nämns — som regleras i artikel 2 i den förordningen — då beloppet av de importtullar som har betalats eller vars "betalning har uppskjutits" är större än vad som enligt lag skall betalas. Detta uttryck åsyftar, som kommissionen för övrigt mycket riktigt har anmärkt, endast en situation som avses i rådets direktiv 78/453/EEG av den 22 maj 1978 om harmoniseringen av bestämmelser i lagar och andra författningar samt administrativa bestämmelser vilka avser uppskjutande av betalning av import-eller exporttullar (EGT nr L 146, s. 19), vilket inte hindrar gemenskapens lagstiftare att införa ett fristående system för avskrivning och återbetalning av import-eller exporttullar.

39 Den andra frågan skall således besvaras så att uttrycket "tullar som ännu inte har erlagts", som förekommer i artikel 1.2 d i förordning nr 1430/79, inte enbart åsyftar tullar vars betalning har uppskjutits.

Den fjärde frågan

40 Den hänskjutande domstolen vill med denna fråga få svar på om artikel 4.2 c i förordning nr 3799/86 är giltig om den mer än vad som är nödvändigt begränsar skälighetsgeneralklausulen som finns i artikel 13.1 i den ändrade förordning nr 1430/79.

41 Enligt domstolens rättspraxis utgör artikel 13.1 i förordning nr 1430/79 en skälighetsgeneralklausul som är avsedd att omfatta andra situationer än de som är de allra vanligaste i praktiken och som vid antagandet av förordningen kunde utgöra föremål för en särskild reglering (se bland annat dom av den 12 mars 1987, Cerealmangimi och Italgrani mot kommissionen, 244/85 och 245/85, Rec. s. 1303, punkt 10).

42 I andra stycket av denna punkt ges kommissionen behörighet att avgöra vid vilka tillfällen och under vilka villkor — andra än de som avses i del A—D — man kan återbetala eller avskriva importtullar då dessa beror på omständigheter som varken är resultatet av en avsiktlig åtgärd eller uppenbar vårdslöshet från den betalningsskyldiges sida.

43 Det är därför det i artikel 4.1 i förordning nr 3799/86 anges särskilda situationer, som följer av omständigheter som varken är resultatet av en avsiktlig åtgärd eller uppenbar vårdslöshet från den betalningsskyldiges sida, och som innebär att den återbetalning eller avskrivning som begärts skall utföras, och det i punkt 2 anges situationer som i sig själva inte ger någon tillräcklig anledning för att tillåta de behöriga nationella myndigheterna i medlemsstaterna att bevilja avskrivning eller återbetalning.

44 I synnerhet vad gäller den situation som avses i artikel 4.2 c skall det påpekas att domstolen i domen av den 13 november 1984 i målet Van Gend & Loos (98/83 och 230/83, Rec. s. 3763, punkt 13) har konstaterat att granskning i efterhand i stor utsträckning skulle berövas sin nytta, om användningen av felaktiga intyg i sig skulle berättiga beviljandet av en avskrivning.

45 En motsatt lösning skulle, som kommissionen mycket riktigt har påpekat, kunna innebära att de ekonomiska operatörerna inte uppmuntrades att vara nitiska och skulle överföra på statskassan den risk som i huvudsak skall bäras av de ekonomiska aktörerna.

46 När en begäran som grundar sig på sökandens bristande vetskap om det förhållandet att de handlingar som lämnats in var felaktiga, förfalskade eller ogiltiga och som stöds på ett sätt som kan utgöra en särskild situation som följer av omständigheter som varken är resultatet av en avsiktlig åtgärd eller uppenbar vårdslöshet från den betalningsskyldiges sida, skall denna begäran dock, i enlighet med artikel 6 i förordning nr 3799/86, hänskjutas till kommissionen för att denna skall fatta ett beslut.

47 Under dessa omständigheter kan artikel 4.2 c i förordning nr 3799/86 inte anses mer än nödvändigt begränsa skälighetsgeneralklausulen som återfinns i artikel 13.1 i förordning nr 1430/79.

48 Svaret blir således att bedömningen av frågan inte har uppdagat något som kan leda till ett ifrågasättande av artikel 4.2 c i förordning nr 3799/86.

Den tredje frågan

49 Med den tredje frågan vill den nationella domstolen i huvudsak få svar på om det i ett fall då sökanden — i en begäran som i realiteten syftar till en avskrivning av importtullar — åberopar förhållanden som kan utgöra en sådan särskild situation som avses i artikel 13.1 i förordning nr 1430/79, utan att dock uttryckligen nämna denna bestämmelse, den nationella tullmyndigheten på grund av denna underlåtenhet kan vara förhindrad att bedöma begäran med hänsyn till denna bestämmelse.

50 Den portugisiska regeringen har i detta avseende gjort gällande att tillämpningen av artikel 13 — enligt andra punkten i artikeln i den form den fått genom ovannämnda förordning nr 3069/86 — beror på den begäran som gjorts och det stöd för denna som den berörde har angett. Tullmyndigheten skulle således inte ha befogenhet att omformulera begäran.

51 Denna argumentation kan inte bifallas.

52 Om beviljandet av en avskrivning i enlighet med artikel 13 skulle kräva att den berörde gjorde en begäran hos den behöriga myndigheten och om det föreskrivs i förordning nr 1430/79 att de behöriga myndigheterna inte ex officio kan ge tillstånd till en avskrivning annat än i de fall som föreskrivs i artikel 2, hindrar dessa bestämmelser inte dessa myndigheter från att vid varje tillfälle försäkra sig om att de påstådda omständigheterna inte hör under något av de fall som avses i regleringen i fråga.

53 Det är riktigt att artiklarna 5.1 och 6.1 i förordning nr 3799/86 om de nationella myndigheternas och kommissionens behörighet att bedöma begäran om avskrivning eller återbetalning syftar på "den begäran som avses i artikel 13.2 i förordningen" och på "begäran om återbetalning eller avskrivning enligt [samma artikel]". Dessa bestämmelser kan dock inte tolkas så att de skulle utgöra ett hinder för de nationella myndigheterna att undersöka om de sakskäl som framförs i varje begäran om avskrivning inte motsvarar en situation som hör under artikel 13.1 i denna förordning samt ett hinder för att de i förekommande fall beviljar avskrivning av importtullarna i fråga.

54 Svaret på den tredje frågan blir således att när sökanden — i en begäran som rent faktiskt avser avskrivning av importtullar — åberopar sådant som kan utgöra en särskild situation som avses i artikel 13.1 i förordning nr 1430/79 utan att uttryckligen omnämna denna bestämmelse, hindrar detta dock inte den nationella tullmyndigheten att bedöma begäran med hänsyn till denna bestämmelse.

Rättegångskostnader

55 De kostnader som har förorsakats den portugisiska regeringen och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 19 januari 1993 förts vidare av Tribunal Tributário de Segunda Instância — följande dom:

1) Det beslut som har fattats av den nationella tullmyndigheten — med tillämpning av artikel 7.1 i kommissionens förordning (EEG) nr 1574/80 av den 20 juli 1980 om fastställande av tillämpningsbestämmelser för artiklarna 16 och 17 i rådets förordning (EEG) nr 1430/79 — berör direkt en fysisk eller juridisk persons skyldighet att betala beloppet av de importtullar som på grund av gällande bestämmelser är tillämpliga på de varor som är belagda med sådana tullar. Det åligger den nationella domstolen att dra slutsatserna av detta fastställande för att bestämma sin behörighet på området i fråga.

2) Uttrycket "tullar som ännu inte har erlagts", som förekommer i artikel 1.2 d i rådets förordning (EEG) nr 1430/79 av den 2 juli 1979 om återbetalning eller avskrivning av import-eller exporttullar, åsyftar inte enbart tullar vilkas betalning har uppskjutits.

3) Bedömningen av den fjärde frågan har inte uppdagat något som kan leda till ett ifrågasättande av giltigheten av artikel 4.2 c i kommissionens förordning (EEG) nr 3799/86 av den 12 december 1986 om fastställande av tillämpningsbestämmelserna för artiklarna 4a, 6a, 11a och 13 i rådets förordning (EEG) nr 1430/79.

4) När sökanden — i en begäran som rent faktiskt avser avskrivning av importtullar — åberopar sådant som kan utgöra en särskild situation som avses i artikel 13.1 i ovannämnda förordning nr 1430/79, utan att uttryckligen omnämna denna bestämmelse, hindrar detta dock inte den nationella tullmyndigheten att bedöma begäran med hänsyn till denna bestämmelse.

Puissochet Moitinho de Almeida Gulmann

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 18 januari 1996.

R. Grass

Justitiesekreterare

J.-P. Puissochet

Ordförande på tredje avdelningen